XURSHID DAVRON IJODIDA MILLIY TARIX OBRAZLARINING IFODASI

Rahmatova Madina Bahronovna
Osiyo Xalqaro Unversiteti magistranti
Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.20294080

ANNOTATSIYA

Mazkur ilmiy maqolada zamonaviy o‘zbek adabiyotining yirik namoyandalaridan biri bo‘lgan Xurshid Davron ijodida milliy tarix obrazlarining badiiy ifodalanish tamoyillari tahlil qilinadi. Adib asarlarida tarixiy xotira, milliy o‘zlikni anglash, ajdodlar merosiga sadoqat, tarixiy shaxslar siymosining badiiy talqini hamda xalq ruhiyatining aks etishi masalalari keng yoritilgan. Tadqiqot davomida yozuvchining she’riy va nasriy asarlarida Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi, Alisher Navoiy, Bobur kabi tarixiy siymolarning poetik talqini, tarixiy voqealarning falsafiy mohiyati va milliy g‘ururni shakllantirishdagi ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, Xurshid Davronning tarixga munosabatida badiiy-estetik tafakkur, tarixiy haqiqat va ijodiy fantaziya uyg‘unligi, tarixiy obrazlarning zamonaviy ruh bilan talqin qilinishi masalalariga alohida e’tibor qaratiladi. Tadqiqot natijasida adib ijodida tarix obrazlari nafaqat o‘tmishni eslash vositasi, balki milliy ma’naviyatni tiklash, yosh avlod ongida vatanparvarlik va tarixiy tafakkurni rivojlantirish omili sifatida xizmat qilishi asoslab beriladi.

KALIT SO‘ZLAR

Xurshid Davron, milliy tarix, tarixiy obraz, badiiy tafakkur, tarixiy xotira, milliy o‘zlik, vatanparvarlik, poetik talqin, tarixiy shaxs, o‘zbek adabiyoti, tarixiy ong, badiiy obraz, ma’naviyat, tarixiy haqiqat, ajdodlar merosi.

KIRISH

O‘zbek adabiyoti taraqqiyotida tarixiy mavzu har doim muhim badiiy-estetik hodisa sifatida namoyon bo‘lib kelgan. Ayniqsa, mustaqillik davri adabiyotida milliy tarixga murojaat qilish, tarixiy shaxslar faoliyatini qayta baholash va xalqning boy ma’naviy merosini badiiy talqin qilish jarayoni yangi bosqichga ko‘tarildi. Shu jihatdan qaraganda, Xurshid Davron ijodi zamonaviy o‘zbek adabiyotida milliy tarix obrazlarini teran va falsafiy ruhda aks ettirgan adabiy hodisalardan biri hisoblanadi. Adibning she’rlari, dostonlari, publitsistik asarlari va tarixiy esselarida xalqning o‘tmishi, buyuk ajdodlar merosi hamda milliy qadriyatlar yuksak badiiy mahorat bilan ifodalanadi.

Xurshid Davron ijodi nafaqat poetik go‘zalligi, balki tarixiy tafakkur va milliy ongni shakllantirishdagi ahamiyati bilan ham alohida ajralib turadi. Uning asarlarida tarix oddiy voqealar ketma-ketligi emas, balki xalqning ma’naviy xotirasi, ruhiy kechinmalari va tarixiy qismatini ifodalovchi badiiy hodisa sifatida talqin qilinadi. Adib o‘z asarlarida tarixiy siymolarni ideallashtirish yoki quruq madh qilishdan ko‘ra, ularning insoniy kechinmalarini, ruhiy olamini va davr fojealarini chuqur ochib berishga intiladi. Shu sababli uning ijodida tarixiy obrazlar tirik, ta’sirchan va zamonaviy ruh bilan sug‘orilgan holda namoyon bo‘ladi.

Tarixiy mavzu o‘zbek adabiyotida qadimdan mavjud bo‘lib, Alisher Navoiy, Zahiriddin Muhammad Bobur, Ogahiy, Abdulla Qodiriy, Oybek singari ijodkorlar asarlarida tarixiy tafakkur muhim o‘rin egallagan. Biroq Xurshid Davron tarixga munosabatida zamonaviy badiiy tafakkur, falsafiy mushohada va milliy uyg‘onish ruhini uyg‘unlashtira olgani bilan e’tiborni tortadi. U tarixiy voqealarni shunchaki tasvirlash bilan kifoyalanmay, ulardan bugungi kun uchun ma’naviy xulosa chiqarishga harakat qiladi. Adib uchun tarix – xalqning o‘zligini anglash manbai, milliy g‘urur va vatanparvarlik tuyg‘ularini shakllantiruvchi qudratli vositadir.

Mustaqillik yillarida milliy tarixga bo‘lgan e’tibor kuchaygani sayin Xurshid Davron asarlarining ijtimoiy-ma’naviy ahamiyati ham ortib bordi. Chunki uning ijodida xalqning tarixiy xotirasini tiklash, unutilgan qahramonlarni qayta kashf etish va milliy qadriyatlarni ulug‘lash g‘oyasi yetakchi o‘rin egallaydi. Adib tarixiy shaxslarni zamonaviy tafakkur nuqtai nazaridan yoritib, yosh avlod qalbida milliy iftixor tuyg‘usini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu ma’noda uning asarlari nafaqat badiiy, balki tarbiyaviy va ma’naviy ahamiyatga ham ega.

Xurshid Davron ijodining muhim jihatlaridan biri tarixiy obrazlarning poetik-falsafiy talqinidir. Adib tarixiy siymolar orqali inson va zamon, vatan va xalq, erkinlik va qullik, sadoqat va xiyonat kabi abadiy masalalarni badiiy tadqiq qiladi. Uning she’rlarida tarixiy shaxslar o‘tmishda qolib ketgan obrazlar emas, balki bugungi kun bilan ma’naviy bog‘langan tirik siymolar sifatida gavdalanadi. Bu esa adib ijodining zamonaviyligi va badiiy ta’sirchanligini ta’minlaydi.

Xurshid Davron asarlarida milliy tarix obrazlari ko‘pincha ramziy ma’nolar bilan boyitiladi. Masalan, Amir Temur obrazi davlat va qudrat timsoli sifatida, Jaloliddin Manguberdi obrazi erkinlik va jasorat ramzi sifatida, Alisher Navoiy esa ma’naviyat va tafakkur timsoli sifatida talqin qilinadi. Bu obrazlar orqali adib xalqning tarixiy xotirasini uyg‘otadi, ajdodlar merosiga sadoqat va milliy birlik g‘oyalarini ilgari suradi.

ASOSIY QISM

Xurshid Davron ijodida milliy tarix obrazlari o‘ziga xos badiiy-estetik tamoyillar asosida shakllangan bo‘lib, bu obrazlar orqali xalqning tarixiy xotirasi va ma’naviy dunyosi yoritiladi. Adib tarixni oddiy faktlar majmui sifatida emas, balki xalq qalbi, ruhiyati va ma’naviy qismatini aks ettiruvchi tirik hodisa sifatida talqin qiladi. Shu sababli uning asarlarida tarixiy voqealar va shaxslar badiiy umumlashma darajasiga ko‘tarilib, zamonaviy o‘quvchini o‘tmish bilan ruhiy bog‘lash vazifasini bajaradi.

Xurshid Davron she’riyatida tarixiy mavzu ko‘pincha falsafiy mushohada bilan uyg‘unlashadi. Shoir tarixni faqat o‘tmish emas, balki bugunning ma’naviy ildizi sifatida ko‘radi. Uning ko‘plab she’rlarida tarixiy xotira inson qalbining ajralmas qismi sifatida namoyon bo‘ladi. Adibning poetik tafakkurida tarix va zamon o‘zaro bog‘langan bo‘lib, o‘tmishdagi voqealar bugungi kun muammolari bilan uyg‘un holda tasvirlanadi[1].

Xurshid Davron ijodida Amir Temur obrazi alohida o‘rin tutadi. Shoir Temur siymosini shunchaki sarkarda yoki davlat arbobi sifatida emas, balki milliy qudrat, adolat va davlatlilik timsoli sifatida talqin qiladi. Uning Temur haqidagi she’rlarida buyuk sarkardaning ruhiy olami, tarixiy mas’uliyati va insoniy kechinmalari poetik tarzda yoritiladi. Adib Temur obrazini yaratishda tarixiy haqiqatga tayangan holda, uni zamonaviy milliy uyg‘onish g‘oyalari bilan boyitadi. Natijada Amir Temur obrazi xalqning milliy g‘ururini ifodalovchi ramziy siymo darajasiga ko‘tariladi.

Shoirning tarixiy obraz yaratishdagi muhim jihatlaridan biri – tarixiy shaxslarni insoniy fazilatlari bilan birga ko‘rsatishidir. Masalan, Amir Temur obrazi faqat qudratli hukmdor emas, balki xalq taqdiri uchun qayg‘uruvchi, adolatni ulug‘lovchi va o‘z davrining murakkab mas’uliyatini his qiluvchi inson sifatida namoyon bo‘ladi. Bu esa obrazning badiiy ishonchliligini oshiradi.

Jaloliddin Manguberdi obrazi ham Xurshid Davron ijodida yuksak poetik talqin topgan tarixiy siymolardan biridir. Adib Jaloliddin timsolida erkinlik, jasorat va vatanparvarlik g‘oyalarini mujassamlashtiradi. Shoir uchun Jaloliddin obrazi milliy ozodlik uchun kurash ramzi hisoblanadi. Uning she’rlarida Jaloliddinning fojeali qismati, dushmanga qarshi

[1] Karimov N. *XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi*. Toshkent: O‘qituvchi, 126-b.

kurashdagi qat'iyati va xalqiga bo'lgan muhabbati ta'sirchan poetik vositalar orqali ifodalanadi.

Xurshid Davron tarixiy siymolarni tasvirlashda ko'pincha ramziy va metaforik usullardan foydalanadi. Bu usul obrazlarning badiiy ta'sirchanligini kuchaytiradi. Masalan, tarixiy qahramonlarning qilichi, otlari, jang maydoni yoki qadimiy shaharlar tasviri orqali shoir milliy ruhiyatni ifodalashga erishadi. Samarqand, Buxoro, Xiva kabi qadimiy shaharlar adib asarlarida oddiy geografik makon emas, balki milliy tarix va ma'naviyat markazi sifatida talqin qilinadi[2].

Xurshid Davron ijodida Alisher Navoiy obrazi ham muhim o'rin egallaydi. Shoir Navoiy siymosini ma'naviyat, ilm-fan va badiiy tafakkur timsoli sifatida ko'rsatadi. Adib uchun Navoiy – xalqning ruhiy qudratini namoyon etuvchi buyuk siymo. Uning she'rlarida Navoiy obrazi orqali adabiyotning inson ma'naviyatini yuksaltirishdagi o'rni va ma'rifatning abadiy qadriyati ulug'lanadi.

Shoir tarixiy obrazlar orqali milliy o'zlik masalasini keng yoritadi. Uning asarlarida tarixiy xotirani unutgan xalq ma'naviy tanazzulga yuz tutishi mumkinligi haqidagi fikrlar ilgari suriladi. Shu bois adib tarixni eslashni milliy tiklanishning muhim omili sifatida ko'rsatadi. Tarixiy obrazlar esa ana shu milliy xotirani jonlantirish vositasiga aylanadi.

Xurshid Davron asarlarida tarixiy voqealarning tasviri ham alohida ahamiyatga ega. Adib tarixiy janglar, saroy hayoti yoki siyosiy voqealarni quruq bayon qilmaydi, balki ularning inson qalbiga ta'sirini ko'rsatishga intiladi. Tarixiy voqealar ko'pincha falsafiy xulosalar bilan boyitilib, insoniyat taqdiri, vaqt va abadiyat haqidagi mushohadalar bilan uyg'unlashadi.

Shoirning tarixiy tafakkuri uning til va uslubida ham yaqqol namoyon bo'ladi. Xurshid Davron poetikasida qadimiy turkiy so'zlar, tarixiy atamalar va milliy ruhni ifodalovchi obrazlar keng qo'llaniladi. Bu esa asarlarning tarixiy koloritini kuchaytiradi. Shu bilan birga, adib zamonaviy poetik vositalardan ham samarali foydalanib, tarixiy mavzuga yangi estetik ruh bag'ishlaydi.

Xurshid Davron ijodida tarixiy obrazlar faqat o'tmishni aks ettirish vazifasini emas, balki zamonaviy jamiyat muammolarini badiiy yoritish vazifasini ham bajaradi. Adib tarixiy siymolar orqali bugungi insonni o'ylashga, milliy qadriyatlarni qadrlashga va vatan oldidagi mas'uliyatini his qilishga chorlaydi. Shu ma'noda tarixiy obrazlar zamonaviy ma'naviy tarbiya vositasiga aylanadi.

Adibning poetik tafakkurida tarixiy xotira va inson ruhiyati o'zaro chambarchas bog'liq. U tarixiy fojealarni tasvirlash orqali xalqning ruhiy iztiroblarini ochib beradi. Masalan, istilolar, urushlar va siyosiy zulm bilan bog'liq voqealar inson qalbidagi og'riq va iztirob bilan uyg'un holda tasvirlanadi. Bu esa tarixiy obrazlarning chuqur psixologik asosga ega ekanini ko'rsatadi[3].

Xurshid Davron asarlarida ayol obrazlari ham tarixiy kontekstda muhim ahamiyat kasb etadi. Shoir tarixiy ayol siymolari orqali sadoqat, matonat va milliy oriyat g'oyalarini ilgari suradi. Ularning obrazlari tarixiy voqealar fonida tasvirlanib, xalqning ma'naviy kuchini ifodalashga xizmat qiladi.

Shoir ijodida tarixiy makon tasviri ham badiiy obraz darajasiga ko'tarilgan. Samarqandning ko'hna minoralari, Buxoroning qadimiy madrasalari, Xivaning tarixiy devorlari adib she'rlarida milliy tarixning jonli guvohi sifatida gavdalanadi. Bu makonlar shoirning poetik tasvirida ma'naviy timsol vazifasini bajaradi.

Xurshid Davron tarixiy obrazlarni yaratishda xalq og'zaki ijodi an'analaridan ham samarali foydalanadi. Dostonlarga xos ohang, afsonaviy ruh va epik tasvir usullari uning

[2] Qo'shjonov M. *O'zbek adabiyoti va tarixiy tafakkur*. Toshkent: Fan, 84-b.
[3] Ibrohimov H. *Tarix va badiiy talqin*. Toshkent: Fan, 57-b.

asarlarida sezilib turadi. Bu esa tarixiy mavzuning xalqona ruh bilan uyg‘unlashishiga xizmat qiladi.

Adib ijodida milliy tarix obrazlari ko‘pincha fojeaviy ruh bilan sug‘orilgan bo‘ladi. Chunki shoir xalq tarixidagi murakkab davrlarni, istilolar va yo‘qotishlarni chuqur his etadi. Biroq u fojea orqali umidsizlikni emas, balki milliy saboq va ma’naviy uyg‘onishni ilgari suradi.

Xurshid Davronning tarixiy mavzudagi asarlarida poetik romantizm va realizm uyg‘unlashib ketadi. Tarixiy siymolar ulug‘vor va ideal qahramon sifatida tasvirlansa-da, ularning insoniy zaifliklari ham inkor qilinmaydi. Bu esa obrazlarning tabiiy va hayotiy chiqishini ta’minlaydi.

Shoir tarixiy obrazlar orqali milliy birlik g‘oyasini targ‘ib qiladi. Uning asarlarida xalqning kuchi birlikda ekani, tarixiy muvaffaqiyatlarning asosida hamjihatlik yotgani ta’kidlanadi. Shu sababli tarixiy qahramonlar xalq manfaatini shaxsiy manfaatdan ustun qo‘yuvchi siymolar sifatida namoyon bo‘ladi[4].

Xurshid Davron asarlarida tarix va tabiat tasviri ham o‘zaro uyg‘unlashgan. Tog‘lar, daryolar, cho‘llar va qadimiy daraxtlar tarixiy xotiraning ramziy belgisi sifatida qo‘llaniladi. Bu tasvirlar orqali shoir milliy zamin va xalq taqdiri o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlikni ifodalaydi.

Adibning tarixiy mavzuga murojaat qilishidagi muhim jihatlardan biri – milliy g‘urur va vatanparvarlik tuyg‘ularini kuchaytirishdir. Uning tarixiy qahramonlari xalq uchun fidoyilik ko‘rsatgan, erkinlik va adolat uchun kurashgan siymolar sifatida tasvirlanadi. Bu esa yosh avlodni ajdodlar merosiga hurmat ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi.

Xurshid Davron ijodida tarixiy obrazlarning zamonaviy talqini ham muhim ahamiyatga ega. Adib tarixiy siymolarni bugungi davr muammolari bilan bog‘lab tasvirlaydi. Shu orqali o‘quvchi tarixiy voqealar va bugungi hayot o‘rtasidagi ma’naviy bog‘liqlikni his qiladi.

Shoir asarlarida vaqt kategoriyasi falsafiy ma’noda talqin qilinadi. O‘tmish, bugun va kelajak bir-biri bilan uzviy bog‘langan holda tasvirlanadi. Tarixiy obrazlar esa ana shu vaqtlararo bog‘liqlikning ramzi sifatida namoyon bo‘ladi.

Xurshid Davronning tarixiy tafakkuri uning publitsistik maqolalarida ham yorqin namoyon bo‘ladi. Adib tarixiy merosni asrash, qadimiy obidalarni e’zozlash va milliy qadriyatlarni tiklash masalalariga katta e’tibor qaratadi. Bu qarashlar uning badiiy ijodi bilan hamohangdir.

Adib tarixiy shaxslar ruhiyatini ochishda ichki monolog, ramziy tasvir va falsafiy mushohada usullaridan foydalanadi. Natijada tarixiy obrazlar nafaqat tashqi harakatlar, balki ichki ruhiy olam orqali ham namoyon bo‘ladi.

Xurshid Davron ijodida tarixiy obrazlarning badiiy ta’sirchanligini ta’minlovchi omillardan biri – lirizmning kuchliligidir. Shoir tarixiy voqealarni ham chuqur hissiy kechinmalar bilan tasvirlaydi. Bu esa o‘quvchini obrazlar ruhiyati bilan yaqinlashtiradi.

Adib asarlarida milliy tarix va inson taqdiri o‘rtasidagi bog‘liqlik keng yoritiladi. Tarixiy voqealar oddiy insonlar hayoti orqali ko‘rsatiladi. Natijada tarixning insoniy mohiyati ochib beriladi.

Xurshid Davron tarixiy obrazlar vositasida ma’naviy uyg‘onish g‘oyasini ilgari suradi. Uning asarlarida tarixiy xotirani tiklash xalqning ma’naviy tiklanishi bilan bog‘lanadi. Shu sababli tarixiy siymolar ma’naviy ideal darajasiga ko‘tariladi.

Shoirning tarixiy mavzudagi asarlarida milliy qadriyatlar ulug‘lanadi. Ajdodlarga hurmat, ona yurtga sadoqat, ma’rifatparvarlik va insoniylik kabi g‘oyalar tarixiy obrazlar orqali ifodalanadi. Bu esa adib ijodining ma’naviy-estetik ahamiyatini oshiradi.

Xurshid Davron ijodida tarixiy obrazlarning xalqchil ruhda yaratilgani alohida e’tiborga loyiq. Adib tarixni faqat hukmdorlar yoki sarkardalar faoliyati orqali emas, balki oddiy xalq

[4] Yo‘ldoshev Q. *Badiiy tafakkur asoslari*. Toshkent: Ma’naviyat, 112-b.

taqdiri orqali ham ko‘rsatadi. Shu jihatdan uning tarixiy qarashlari demokratik va insonparvar ruh bilan sug‘orilgan[5].

Shoir tarixiy obrazlar vositasida milliy mustaqillik g‘oyasini ham targ‘ib qiladi. Tarixiy qahramonlarning erkinlik uchun kurashi mustaqillik davri ma’naviyati bilan uyg‘un holda talqin qilinadi. Bu esa asarlarning zamonaviy ijtimoiy ahamiyatini kuchaytiradi.

Xurshid Davronning poetik uslubida tarixiy detallar muhim o‘rin tutadi. Qadimiy qurollar, kiyimlar, saroylar, yozuvlar va obidalar tasviri tarixiy muhitni jonli ifodalashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bu detallar obrazlarning ramziy ma’nosini ham boyitadi.

Adib tarixiy obrazlar orqali insoniyatning abadiy qadriyatlarini ulug‘laydi. Adolat, erkinlik, jasorat, ma’rifat va sadoqat kabi tushunchalar tarixiy siymolar faoliyati misolida badiiy ifoda etiladi. Bu esa asarlarning umuminsoniy mohiyatini kuchaytiradi.

Xurshid Davron ijodida tarixiy obrazlar va milliy ruh uyg‘unligi juda kuchli seziladi. Shoir tarixni xalqning ruhiy kuch manbai sifatida talqin qiladi. Shu sababli uning asarlari o‘quvchini milliy tarix bilan faxrlanishga undaydi.

Adibning tarixiy mavzudagi she’rlarida ko‘pincha sog‘inch motivi uchraydi. Bu sog‘inch nafaqat o‘tmishga, balki yo‘qolgan qadriyatlar va unutilayotgan tarixiy xotiraga nisbatan ham qaratilgan. Shoir tarixni eslash orqali ma’naviy uyg‘onishga chaqiradi.

Xurshid Davron tarixiy obrazlarni yaratishda poetik kontrastlardan ham foydalanadi. Qahramonlik va fojea, ulug‘vorlik va tanazzul, yorug‘lik va zulmat qarama-qarshiligi obrazlarning badiiy ta’sirini kuchaytiradi.

Shoirning tarixiy tafakkuri milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg‘unligiga asoslanadi. U tarixiy siymolarni nafaqat o‘zbek xalqi, balki butun insoniyat uchun ibrat bo‘luvchi qahramonlar sifatida talqin qiladi[6].

Xurshid Davron ijodida tarixiy obrazlarning estetik vazifasi bilan birga tarbiyaviy vazifasi ham mavjud. Adib yosh avlodni tarixni bilishga, ajdodlar merosini qadrlashga va vatanparvar bo‘lishga undaydi. Shu ma’noda uning asarlari milliy ma’naviyatni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Tarixiy obrazlarning badiiy ifodasida shoirning individual uslubi yaqqol seziladi. U falsafiy mushohada, lirizm va ramziy tasvirni uyg‘unlashtirib, tarixiy mavzuga o‘ziga xos poetik ohang beradi. Natijada uning asarlari nafaqat tarixiy, balki chuqur estetik qiymatga ham ega bo‘ladi.

XULOSA

Xurshid Davron ijodida milliy tarix obrazlari xalqning tarixiy xotirasi, ma’naviy qadriyatlari va milliy o‘zligini aks ettiruvchi muhim badiiy hodisa sifatida namoyon bo‘ladi. Adib tarixiy siymolarni yoritishda tarixiy haqiqat va badiiy tafakkurni uyg‘unlashtirib, ularni zamonaviy ruh bilan talqin qiladi. Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi, Alisher Navoiy, Bobur kabi tarixiy shaxslar obrazlari orqali shoir vatanparvarlik, jasorat, ma’rifatparvarlik va milliy birlik g‘oyalarini ilgari suradi.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, Xurshid Davron tarixiy obrazlarni faqat o‘tmishni tasvirlash vositasi sifatida emas, balki bugungi kun ma’naviy muammolarini yorituvchi estetik vosita sifatida ham qo‘llaydi. Uning asarlarida tarixiy xotirani tiklash xalqning ma’naviy uyg‘onishi bilan uzviy bog‘langan. Shu sababli tarixiy siymolar milliy ongni shakllantirish va yosh avlodni ajdodlar merosiga hurmat ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Adibning tarixiy tafakkuri poetik lirizm, falsafiy mushohada va ramziy tasvirlar bilan boyitilgan bo‘lib, bu uning asarlarining badiiy ta’sirchanligini oshiradi. Tarixiy obrazlar orqali insoniyatning abadiy qadriyatlari – adolat, erkinlik, sadoqat va ma’rifat ulug‘lanadi.

[5] Sharafiddinov O. *Adabiyot – hayot darsligi*. Toshkent: Ma’naviyat, 91-b.
[6] Normatov U. *Ijod sehri*. Toshkent: Ma’naviyat, 73-b.

Xurshid Davron ijodi o‘zbek adabiyotida milliy tarixni badiiy talqin qilish an’analarini yangi bosqichga olib chiqqan muhim adabiy hodisa sifatida e’tirof etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Xurshid Davron. Samarqand xayoli. Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti.
2. Xurshid Davron. Qadimiy qo‘shiqlar. Toshkent: Sharq nashriyoti.
3. Xurshid Davron. Sohibqiron nabirasi. Toshkent: Yangi asr avlodi.
4. Karimov N. XX asr o‘zbek adabiyoti tarixi. Toshkent: O‘qituvchi.
5. Qo‘shjonov M. O‘zbek adabiyoti va tarixiy tafakkur. Toshkent: Fan.
6. Yo‘ldoshev Q. Badiiy tafakkur asoslari. Toshkent: Ma’naviyat.
7. Hotamov N. Adabiyot nazariyasi. Toshkent: O‘qituvchi.
8. Ibrohimov H. Tarix va badiiy talqin. Toshkent: Fan.
9. Rasulov A. O‘zbek she’riyati poetikasi. Toshkent: Sharq.
10. Normatov U. Ijod sehri. Toshkent: Ma’naviyat.
11. Sharafiddinov O. Adabiyot – hayot darsligi. Toshkent: Ma’naviyat.